

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor — „O viață decentă pentru toți: eradicarea sărăciei și crearea unui viitor durabil pentru planetă”

COM(2013) 92 final

(2013/C 271/28)

Raportor: **dna Evelyne PICHENOT**

La 18 martie 2013, în conformitate cu articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Comisia Europeană a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la comunicarea

„O viață decentă pentru toți: eradicarea sărăciei și crearea unui viitor durabil pentru planetă”

COM(2013) 92 final.

Secțiunea pentru relații externe, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 25 aprilie 2013.

În cea de-a 490-a sesiune plenară, care a avut loc la 22 și 23 mai 2013 (ședința din 23 mai), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 103 voturi pentru și 6 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 Către convergența a două procese paralele (ODM/ODD) în cadrul post-2015

1.1.1 Pentru **prima dată în istoria sa**, omenirea dispune de cunoștințe, resurse și tehnici de eradicare – până în 2030 – a sărăciei la nivel mondial. Aceasta este o speranță imensă pentru mai bine de un miliard de ființe umane, victime ale sărăciei extreme. Tot pentru prima dată, până în 2050, statele vor trebui să reușească să îmbunătățească gestionarea capitalului natural al planetei, recunoscut a fi o resursă limitată ce trebuie protejată și folosită în comun cu generațiile viitoare.

1.1.2 Leitmotivul negocierilor care vor începe la ONU în septembrie 2013 este de a se ajunge la o definiție universal valabilă a *obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD)*, în vederea corelării pe termen lung a combaterii sărăciei cu producția și consumul durabil și cu protecția resurselor naturale. Acest proces trebuie să fie incluziv și convergent, integrând și revizuirea prevăzută pentru 2015 a obiectivelor de dezvoltare ale mileniului (ODM) Actori din societatea civilă, instituții internaționale și state membre – în cadrul ONU – se mobilizează de pe acum pentru a pregăti și îndruma acest proces de negocieri internaționale. CESE a luat parte la această dezbatere încă din timpul Conferinței Rio+20⁽¹⁾, pentru a contribui la definirea rolului societății civile în raport cu aceste mize, și își va continua eforturile în acest sens până în 2015, prin intermediul altor avize⁽²⁾ și inițiative.

1.1.3 Comitetul își însușește opțiunea Comisiei de a lansa dezbaterile europene privind necesitatea identificării unei convergențe a proceselor ODM/ODD și a **responsabilizării statelor**, printr-o comunicare cu tema „O viață decentă pentru

toți: eradicarea sărăciei și crearea unui viitor durabil pentru planetă”. Cu toate acestea, deși se poate recunoaște că ODM au contribuit la realizarea unor obiective sociale, este încă prematur de precizat care sunt obiectivele ecologice și obiectivele economice acceptabile pentru toate țările planetei. Comitetul consideră că trebuie să se înțeleagă mai bine cum **interacționează aceste trei dimensiuni ale dezvoltării durabile, pentru a găsi soluții echitabile, sobre și eficiente.**

1.2 Recomandări pentru un proces convergent și incluziv

1.2.1 În etapa elaborării unei poziții europene comune în cadrul Adunării Generale a ONU din septembrie 2013, Comitetul consideră comunicarea Comisiei Europene drept un **reper important pentru dezbaterile** din cadrul instituțiilor și din statele membre. Comitetul salută **eforturile comune** depuse de DG Mediu și DG DEVCO⁽³⁾, dovada unei armonizări care include și contribuția Serviciului European de Acțiune Externă în materie de securitate la pregătirea acestei comunicări (care ar fi marcat însă un progres și mai mare dacă ar fi integrat politica comercială și pe cea agricolă în acest demers). Comitetul se felicită mai ales pentru eforturile concertate în cadrul Consiliului European, încurajându-l pe acesta din urmă să elaboreze un **document unic** cuprinzând concluzii, în cadrul Consiliului Afaceri externe din mai-iunie 2013.

1.2.2 Comitetul subliniază că opțiunea pentru un **cadru unic și global**, ale cărui obiective trebuie aplicate în fiecare țară, merită să dispună de un larg consens intern, pentru a fi prezentat celorlalte țări partenere în cadrul comunității internaționale și pentru a convinge că este nevoie de un tratament egal, mai ales în raport cu țările cele mai sărace și cu un număr de circa **o sută de țări cu venituri medii (între care țările emergente)**, care vor avea în viitor o pondere dominantă în negocierile internaționale. Complexitatea negocierilor este

⁽¹⁾ Conferința CESE din februarie 2012 pe tema „Adoptă dezvoltarea durabilă, fii responsabil! Societatea civilă europeană pe calea către Summitul Rio+20”.

⁽²⁾ Avizul CESE pe tema „Rio+20: Bilanț și perspective” (aviz suplimentar), JO C 44, 15.2.2013, p. 64–67.

⁽³⁾ Dezvoltare și cooperare EuropeAid.

motivul pentru care Comitetul consideră poziția europeană ca un **reper în cadrul acestui proces diplomatic**, ce depășește vechea distincție dintre țări dezvoltate și țări în curs de dezvoltare.

1.2.3 Comitetul pledează pentru ca UE să-și facă auzită vocea în instanțele internaționale pe baza acestui **cadru de convergență a ODM/ODD**, inclusiv prin cureaua de transmisie a statelor membre la ONU. Fiecare țară va trebui să elaboreze – împreună cu societatea civilă – o **strategie națională incluzivă de dezvoltare**, care va ține seama de nivelul său de plecare și va participa astfel la atingerea obiectivelor comune de dezvoltare durabilă. Pentru Comitet, această opțiune va însemna proceduri de evaluare și monitorizare a angajamentelor naționale consemnate într-un **registru global**, însoțite de îmbunătățirea necesară a indicatorilor statistici complementari PIB-ului.

1.2.4 Uniunea Europeană are propriile sale valori, practica adoptării deciziilor prin consens și atitudini care ar trebui să-i permită, dacă există voință politică, să se angajeze hotărât în tranziția spre dezvoltare durabilă, antrenându-i astfel pe partenerii săi internaționali. După cum o dovedesc angajamentele concrete cuprinse în **anexa** foarte importantă a acestei comunicări, Uniunea Europeană rămâne o **referință** în domeniile mediului, respectării drepturilor omului, transferurilor interne în favoarea coeziunii teritoriale sau în cel al redistribuirii în materie de protecție socială. Anexa prezintă un cadru pentru monitorizarea angajamentelor luate cu ocazia Rio+20 la nivel european și internațional.

1.2.5 Gândite ca obiective universale, ODD vor trebui defalcate în politici europene și programe naționale de reformă ale statelor membre. Comitetul recomandă integrarea acestei abordări în pregătirea **revizuirii intermediare a Strategiei Europa 2020, în conformitate cu monitorizarea angajamentelor luate cu ocazia Rio20+**. Dimensiunea ecologică a Semestrului european ar trebui să dea un nou impuls⁽⁴⁾. Comitetul crede că aceasta implică o fuziune a Strategiei Europa 2020 și a **Strategiei de dezvoltare durabilă**, precum și luarea în considerare a unei uniuni **sociale**, strâns legată de uniunea economică și monetară europeană⁽⁵⁾.

1.2.6 O caracteristică specifică a noilor ODD este că sunt menite a fi universale și aplicabile tuturor țărilor, luând în considerare limitările planetei. Având în vedere limitele fizice ale solului, ale apei dulci, ale pădurilor și ale multor altor resurse naturale ale planetei, ODD trebuie să includă obiective privind utilizarea mai eficientă a acestor resurse și partajarea lor mai corectă. În mod similar, ODD trebuie să stabilească ținte echitabile de reducere a ponderii emisiilor de gaze cu efect de seră și a altor forme de poluare. Aceste ținte ar trebui să cuantifice obiectivul global, convenit de multă vreme, de trecere la

modele mai durabile de producție și consum, și să stabilească calendarul pentru îndeplinirea acestuia. Dacă această tranziție la o economie mondială mai durabilă nu este realizată în întreaga lume, s-ar putea ca obiectivele de dezvoltare de tip ODM să se dovedească imposibil de realizat în țările în curs de dezvoltare, având în vedere că, în prezent, chiar și progresele către anumite obiective tradiționale de dezvoltare sunt adesea subminate de problemele tot mai acute de la nivel mondial, reprezentate de epuizarea resurselor, schimbările climatice și alte forme de poluare.

1.2.7 Țările dezvoltate și emergente sunt răspunzătoare pentru cea mai mare parte a problemelor tot mai acute legate de consumul excesiv, de risipa și epuizarea resurselor și de poluare. Așadar, acele ODD care trimit la modele mai durabile de producție și consum se vor dovedi deosebit de relevante în cazul acestor țări și ar trebui să stabilească ținte de ameliorare exigente și ambițioase, pentru următorii 15 ani. Uniunea Europeană a fost întotdeauna activă în acest domeniu și ar trebui să se afle în avangardă pentru a identifica țintele adecvate țărilor dezvoltate, în cadrul ODD.

1.3 *Recomandări pentru un proces participativ deschis organizațiilor societății civile*

1.3.1 Comitetul reamintește că din toate avizele sale citate transpare un **mănunchi compact** de recomandări cu privire la **rolul societății civile în buna guvernare**, sprijinirea tranziției către un nou model economic, protejarea celor mai săraci și mai vulnerabili, asistența acordată lucrătorilor în contexte de schimbare și luarea în considerare a combaterii încălzirii climatice și a reducerii resurselor planetei. De asemenea, Comitetul consideră că o societate civilă autonomă și puternică și un **sistem juridic** care să-i garanteze independența formează împreună fundamentul esențial al democrației și al statului de drept și contribuie la stabilitatea necesară investițiilor și creșterii durabile⁽⁶⁾.

1.3.2 Comitetul invită Comisia și statele membre să **asocieze societatea civilă de-a lungul întregului proces** de elaborare, de punere în aplicare și de monitorizare, în special a ODD, unde această participare este încă insuficientă. Dezbaterile naționale și cele din cadrul consiliilor economice, sociale și de mediu și/sau ale consiliilor de dezvoltare durabilă (cuprinzând toate componentele societății civile), precum și dezbaterile organizate cu societatea civilă europeană și cu cea din țările partenere ar trebui să contribuie în acest sens în 2013 și 2014. Aceste lucrări se vor înscrie în pregătirea **Anului european pentru cooperare și dezvoltare durabilă (2015)**, pentru a construi

⁽⁴⁾ Avizul CESE pe tema „Economia ecologică – promovarea dezvoltării durabile în Europa”, (A se vedea pagina 18 din prezentul Jurnal Oficial).

⁽⁵⁾ Avizul CESE pe tema „Pentru o dimensiune socială a uniunii economice și monetare europene”, (A se vedea pagina 1 din prezentul Jurnal Oficial).

⁽⁶⁾ Avizul CESE pe tema „Către o politică europeană globală în domeniul investițiilor internaționale”, raportor: dl PEEL, JO C 318, 29.10.2011, p. 150–154.

o viziune comună a lumii viitoare și pentru a-i atrage pe cetățeni în sprijinul acțiunii externe europene⁽⁷⁾. În ceea ce privește Anul european pentru dezvoltare, Comitetul invită Comisia Europeană să aloce resurse suficiente, să asigure participarea activă a societății civile, să sprijine în primul rând inițiativele existente și desfășurate de partenerii acestui An european și, în fine, să încurajeze dezbaterile de fond cu privire la temele promovate de avizul de față.

1.3.3 Organizațiile societății civile au **rolul de a pleda în favoarea unui alt model de economie**, pe lângă factorii de decizie politică de la nivel național și pe lângă diplomații internaționali, în scopul decuplării nivelului activităților economice de cele ale dezvoltării umane și de impactul ecologic. În cursul anului tematic 2015, Comitetul recomandă mai ales să se pună în comun cunoștințele și învățămintele cu celelalte organizații ale societății civile din țările și regiunile partenere, în acest domeniu CESE putându-se lăuda cu o vastă experiență de schimburi fructuoase.

1.3.4 Comitetul invită organizațiile societății civile să participe la consultările internaționale, naționale și tematice și să țină seama de rezultatele acestora, acordând atenție în special celei lansate acum (cu privire la durabilitatea mediului) de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și Programul Organizației Națiunilor Unite pentru Mediu (UNEP), consultare accesibilă la adresa www.worldwewant2015.org/sustainability

1.3.5 Comitetul recomandă ca agenda post-2015 să se sprijine în mod mai sistematic pe **studii de impact** și pe acțiuni de **monitorizare** desfășurate în special cu ajutorul organizațiilor societății civile (de exemplu, cu privire la drepturile omului, ecosisteme sau condiții de muncă). În același mod, **integrarea dialogului social între partenerii sociali**, unul din parametrii ce cuantifică respectarea drepturilor omului la locul de muncă, reprezintă un instrument esențial de implementare și monitorizare a ODM/ODD.

1.3.6 Rolul societății civile în **planificare, monitorizare și evaluare** va fi major. Societatea civilă europeană va trebui să aibă acces la informații pertinente, astfel încât să poată acționa prin intermediul mecanismelor de supraveghere asupra coerenței interne a politicilor europene în favoarea dezvoltării, principiu înscris în Tratatul de la Lisabona. Comitetul recomandă asocierea societății civile la alegerea indicatorilor care ar putea completa PIB-ul, la combaterea corupției, la negocierile privind procesul de pace și la elaborarea planurilor strategice naționale, preconizând valorificarea inovațiilor sociale care emerg din considerațiuni pragmatice.

⁽⁷⁾ La scară internațională, *Beyond 2015* este o platformă de asociații de dezvoltare care promovează o campanie de sensibilizare privind mizele acestei dezbateri și de colectare a contribuțiilor, pe site-ul lor <http://www.beyond2015.org>

1.3.7 Pentru a consolida rolul Europei de explorator al altui model de economie, Comitetul recomandă crearea unui **forum⁽⁸⁾ de consultare format din numeroase părți interesate**, dedicat promovării producției și consumului durabil în cadrul UE. Este indispensabil să se definească în fiecare filieră etapele intermediare ale unei tranziții negociate, însoțite de măsuri de îndrumare pentru sectoarele, întreprinderile și regiunile interesate și pentru lucrătorii acestora.

1.3.8 În punerea în aplicare a acestei viitoare agende, Comitetul recomandă o abordare bazată pe consolidarea parteneriatelor dintre actori, de exemplu în ceea ce privește egalitatea de gen. Ar putea fi încurajate **forme de cooperare bazate pe acorduri contractuale/de parteneriat voluntare între actori**, în vederea atingerii anumitor **obiective** obligatorii la toate nivelurile teritoriale. De exemplu, pot fi elaborate în sinergie inițiative între actori privați, publici sau asociații care se angajează în comun să atingă obiective precise la nivel teritorial sau urban. Aceste abordări inovatoare par a fi indispensabile pentru a lua în considerare **aspectele multidimensionale ale sărăciei**. Acordurile ar putea încuraja și forme de cooperare Sud-Sud, beneficiind de un sprijin financiar din partea Nordului.

1.4 *Recomandări pentru perspectivele agendei post-2015*

1.4.1 Dincolo de acordarea de asistență și de cooperarea internațională, agenda post-2015 marchează o schimbare de paradigmă, fiind concepută ca un proces care angajează toate țările în **tranziția către un model economic incluziv și ecologic** și o schimbare de paradigmă, spre o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Comitetul împărtășește analiza cuprinsă în comunicarea Comisiei, care consideră că „este esențial să trecem la o economie ecologică favorabilă incluziunii cu ajutorul unor modele de consum și de producție durabile și prin utilizarea eficientă a resurselor, recurgând, în special, la sisteme energetice cu nivel scăzut de emisii”.

1.4.2 **Coerența între politica financiară, cea economică și cea privind migrația**. Dincolo de elementele economice, este indispensabil să se pună în aplicare, **în conformitate cu principiul coerenței**, și alte politici cu o incidență importantă asupra schimbării de paradigmă în direcția dezvoltării durabile, precum impunerea de taxe cu privire la emisiile de dioxid de carbon și orice măsuri de stimulare a atenuării schimbărilor climatice, un dispozitiv favorabil imigrației temporare sau circulare dinspre țările sărace, controlul strict al vânzărilor de arme către țările în curs de dezvoltare (TCD) și dispoziții financiare de reducere a spălării banilor și de eliminare a evaziunii fiscale.

⁽⁸⁾ Avizul exploratoriu al CESE pe tema „Promovarea producției și consumului durabil în UE”, 2012, raportor: dna LE NOUAIL MARLIÈRE, JO C 191, 29.6.2012, p. 6–10.

1.4.3 Definirea obiectivelor de dezvoltare durabilă va trebui să țină seama de **tensiunea** dintre aspectele de dezvoltare individuală și colectivă și de cele de protecție a echilibrului ecologic al planetei. Comitetul consideră că, pentru a găsi un răspuns la această chestiune și un echilibru între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile, trebuie protejate **bunurile comune globale prin politici publice la nivel mondial**, gestionate de o comunitate internațională formată de state suverane. Aceasta este marea miză a agendei viitoare.

1.4.4 Această temă a bunurilor publice globale (identificate drept o **miză majoră a agendei post-2015**), necesită o **coerență mai mare între instituțiile internaționale și politicile globale**. Uniunea Europeană trebuie să-și asume rolul care îi revine în acest sens. În câteva din avizele sale, CESE a început să schițeze câteva reacții la luarea în considerare a bunurilor publice globale, pe teme ca securitatea alimentară⁽⁹⁾, nivelul de bază al protecției sociale sau reglementarea multilaterală a comerțului și a investițiilor, clima sau biodiversitatea.

1.4.5 Comitetul regretă că această temă a făcut doar în treacăt obiectul comunicării „O viață decentă pentru toți” și consideră că viitoarea comunicare referitoare la resursele financiare, anunțată pentru mijlocul anului 2013, trebuie să includă acest aspect, pentru a se asigura că sunt disponibile **surse de finanțare corespunzătoare**. Asistența oficială pentru dezvoltare trebuie să se concentreze în continuare pe combaterea sărăciei. O parte însemnată a procesului de consultare privind taxa europeană pe tranzacțiile financiare, care va fi implementată în 2013, cu participarea inițială a 11 țări, ar trebui să acorde atenție observațiilor venite de peste tot.

1.4.6 Țările dezvoltate nu se pot prevala în niciun caz de iminența unui acord internațional referitor la definirea ODD pentru a amâna sau a reduce angajamentele luate în ceea ce privește asistența financiară. Comitetul se declară foarte îngrijorat în legătură cu riscul ca punerea în aplicare a asistenței pentru dezvoltare să fie întreruptă în lipsa încheierii unui acord în 2015. Pentru a preveni acest risc, CESE recomandă ca, la împlinirea acestui termen, **ODM revizuite** să fie neapărat însoțite de finanțări suficiente⁽¹⁰⁾. Chiar și în aceste vremuri de dificultăți bugetare, Comitetul îndeamnă Uniunea și statele membre să-și mențină angajamentul și să depună eforturi **pentru a atinge cota medie de 0,7 %** încă de la începutul noii perioade.

1.4.7 Obiectivele de dezvoltare ale mileniului necesită actualizarea și adaptarea la noile mize ale secolului XXI, ținând seama

⁽⁹⁾ Avizul CESE pe tema „Comerțul și securitatea alimentară”, raportor: dl Campli, coraportor: dl PEEL, JO C 255, 22.9.2010, p. 1-9.

⁽¹⁰⁾ Raportul european privind dezvoltarea (2013): *După 2015 – o acțiune la nivel mondial pentru un viitor incluziv și durabil*.

de bilanțuri și de învățăminte trase din experiență. CESE consideră că trebuie adăugate deja cel puțin trei teme: **accesul tuturor la energie**⁽¹¹⁾, **dreptul la alimentație și apă și nivelul de bază al protecției sociale**⁽¹²⁾. De asemenea, **munca decentă**, inclusă începând cu revizuirea din 2006, trebuie reafirmată ca prioritate, iar **dezvoltarea agricolă** trebuie plasată neapărat în centrul combaterii oricărei forme de sărăcie.

De asemenea, convergența dintre cele două agende va putea fi realizată plecând de la această revizuire, care nu va fi decât prima etapă a unei viitoare agende globale. Trebuie recunoscut că în prezent există incertitudini și tensiuni între ambiția unei agende *ideale* și realitatea a ceea ce este *posibil*.

1.4.8 În cadrul acestei revizuii a ODM, Comitetul propune elaborarea unei **abordări specifice de dezvoltare pentru statele fragile sau afectate de conflicte**, punând reconstrucția instituțională în centrul obiectivelor fundamentale pentru aceste țări, în scopul realizării în prealabil a unui context de guvernare ce urmărește **securitatea și justiția de proximitate**.

2. Învățămintele trase din experiența Obiectivelor de dezvoltare ale mileniului

2.1 **Caracterul durabil al Declarației Mileniului**. Această declarație își păstrează întreaga **valoare politică și simbolică, de pact ce consacră un angajament chiar și pentru perioada post-2015**, între toate țările, sărace sau bogate. Ea trebuie să rămână la temelia viitoarei agende, legitimând marile mize și valori fundamentale ce trebuie să stea la baza relațiilor internaționale din secolul XXI: pacea, securitatea și dezarmarea, protecția mediului nostru comun, drepturile omului, democrația și buna guvernare, protecția grupurilor vulnerabile și reacția la nevoile specifice ale Africii, precum și dreptul la dezvoltare și necesitatea creării unui mediu favorabil dezvoltării. Ecoul al Declarației de la Rio, din 1992, această declarație stabilise deja o relație clară între dimensiunile dezvoltării durabile.

2.2 În ciuda unui **bilanț modest**, prin simplitate și lizibilitate, ODM au contribuit la sensibilizarea și mobilizarea opiniei publice din țările dezvoltate. Rămâne de văzut dacă acest sprijin al opiniei publice a determinat cu adevărat sporirea volumului de asistență, combaterea eficientă a corupției și reorientarea către cele mai înapoiate țări sau dacă ajutorul a vizat țări aflate în război sau fragilizate de conflicte interne.

⁽¹¹⁾ Avizul CESE pe tema „Conectarea «insulelor energetice» ale UE: creștere, competitivitate, solidaritate și dezvoltare durabilă în cadrul pieței unice europene a energiei”, raportor: dl COULON, JO C 44, 15.2.2013, p. 9-15.

⁽¹²⁾ Avizul CESE pe tema „Protecția socială în cadrul activităților de cooperare pentru dezvoltare ale UE”, raportor: dl ZUFIAUR, JO C 161, 6.6.2013, p. 82-86.

2.3 **Regiuni, inegalități și tipuri de sărăcie.** În ceea ce privește indicele sărăciei, Comitetul își exprimă rezerve cu privire la utilizarea indicatorului referitor la venitul mai mic de 1,25 USD/zi pentru a ilustra reducerea sărăciei extreme, și la referința la mediile naționale. Aceste instrumente ascund profunde **inegalități interne** în cadrul societăților naționale și **disparități teritoriale**, în special în detrimentul populațiilor rurale, care ar trebui să poată rămâne în regiunile lor și să răspundă problemei creșterii demografice din următoarele decenii prin **dezvoltarea rurală**. Pe de altă parte, **urbanizarea necontrolată** accentuează și alimentează sărăcia urbană crescândă, necesitând analize mai de calitate.

2.4 **Egalitatea de gen** rămâne o premisă fundamentală a oricărei schimbări⁽¹³⁾, nu doar din cauza situației femeilor, ci și pentru că reprezintă sursa tuturor celorlalte inegalități, exacerbându-le consecințele. Răspunsurile care asigură nediscriminarea, adică **drepturile femeilor**, sunt esențiale pentru tranziția societăților noastre. Contribuțiile femeilor la pace, dezvoltare, activități economice și securitate devin atuuri majore ale viitoarei agende. Aceste valori trebuie recunoscute de toți, bărbați și femei.

2.5 **Rezultate cantitative și instrumente metodologice.** Foaia de parcurs actualizată trebuie concretizată în obiective și indicatori de progres relevanți. Publicarea regulată a rapoartelor de monitorizare a ODM a scos la iveală rezultate substanțiale și neajunsuri. **Calitatea evaluărilor reprezintă o realizare esențială pentru această metodă de guvernare în funcție de obiective.** Agenda viitoare va necesita îmbunătățirea și armonizarea instrumentelor statistice naționale, în special în ceea ce privește datele referitoare la aspectele de gen și la persoanele cu dizabilități. În acest scop, este nevoie de îmbunătățirea registrelor publice și de efectuarea de **anchete calitative**, mai ales în materie de educație.

2.6 **Dincolo de PIB.** Pentru agenda post-2015, indicatorii de dezvoltare durabilă⁽¹⁴⁾ ce definesc bunăstarea vor trebui să integreze într-un **tablou sinoptic indicatori economici, sociali și de mediu**, mai degrabă decât un indicator unic agregat. La nivel internațional este posibilă adăugarea la PIB a altor indicatori, așa cum se întâmplă în cazul definiției țărilor cel mai puțin dezvoltate, care reunește criteriile de stabilire a subdezvoltării umane și de vulnerabilitate economică, sau al indicatorului de dezvoltare umană și, mai recent, al celui privind inegalitățile (elaborat de PNUD).

Pentru a elimina decalajul dintre politicile economice, bunăstare și progres social, trebuie folosiți, **pe lângă PIB, și alți indicatori**. Este nevoie de altă abordare, care să identifice componentele progresului, introducând în contabilitatea națională dimensiunile socială și de mediu, utilizând indicatori compuși și elaborând indicatori-cheie. Veriga lipsă este reprezentată totuși de **elaborarea unor instrumente capabile să garanteze**

eficiența și responsabilizarea, elemente necesare pentru a cupla opțiunile politice și bugetare cu performanța indicatorilor. Măsurarea bunăstării și a progresului nu este doar un aspect de natură tehnică. Însăși noțiunea de „bunăstare” scoate la iveală preferințele colective și valorile fundamentale ale unei societăți. Pentru a avansa în alegerea indicatorilor este nevoie și de implicarea cetățenilor și a organizațiilor societății civile în activitatea academică, astfel încât să fie stabiliți indicatorii și modul în care aceștia trebuie folosiți.

2.7 Autorităților publice, guvernului central și autorităților locale le revine sarcina să asigure un **nivel minim de protecție socială efectivă**, pentru a face față riscurilor majore ale existenței, în special în ceea ce privește sectorul asistenței medicale și persoanele cu dizabilități, sistemul de pensii și șomajul. Organizațiile societății civile (organizații sindicale, ONG-uri, fundații, mutualități, cooperative, IMM-uri, asociații familiale sau de consumatori) pot încheia contracte cu autoritățile publice, astfel încât să joace un rol determinant în planificarea, monitorizarea și furnizarea serviciilor și pot beneficia de asistență publică, mai ales în cazul celor mai puțin dezvoltate țări.

3. Drepturile omului, implicarea organizațiilor societății civile, democratizare și acorduri contractuale/de parteneriat între actori – în centrul agendei post-2015

3.1 **Democratizarea și drepturile omului – temelia tranziției către societăți incluzive și economii durabile.** Sprijinul permanent acordat eforturilor de democratizare rămâne cea mai bună cale de a ajunge la societăți transparente și responsabile în raport cu cetățenii. În societățile deschise ale secolului XXI, nicio schimbare de anvergură nu este posibilă fără **participarea, însușirea, adeziunea și coresponsabilitatea actorilor interesați**. În cadrul instrumentului financiar pentru promovarea democrației și drepturilor omului și ținând seama de comunicarea privind rolul organizațiilor societății civile în dezvoltare, Comitetul salută faptul că se acordă atenție sporită emergenței unei societăți civile independente⁽¹⁵⁾, permițând astfel combaterea **corupției (de oriunde ar proveni aceasta)**, garantarea responsabilizării în raport cu cetățenii, implicarea actorilor economici în studiile de impact și în monitorizarea acordurilor comerciale, consolidarea capacității de avertizare a apărătorilor drepturilor femeilor sau sprijinirea celor care se ocupă de protecția mediului.

3.2 **Transparența și responsabilitatea țărilor partenere – temelia viitoarei agende.** ODM și agenda conexă privind **eficiența ajutorului** (principiile de la Paris, Accra și Busan) au contribuit la consolidarea responsabilității în țările partenere și la sporirea conștientizării situațiilor speciale din statele vulnerabile. Cu toate acestea, pentru a îndrepta unul dintre neajunsurile majore ale cooperării, viitoarea agendă trebuie să permită

⁽¹³⁾ Egalitatea de gen în politica de dezvoltare a UE (plan pentru perioada 2010-2015).

⁽¹⁴⁾ Avizul CESE pe tema „Dincolo de PIB – implicarea societății civile în alegerea indicatorilor complementari”, raportor: dl PALMIERI, JO C 181, 21.6.2012, p.14-20.

⁽¹⁵⁾ Avizul CESE privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unui instrument de finanțare pentru promovarea democrației și drepturilor omului la scară mondială (raportor: dl IULIANO, JO C 11, 15.1.2013, p. 81-83).

țărilor beneficiare să fie parteneri egali cu țările donatoare. Va trebui să se țină seama în mod specific mai ales de **situațiile de conflict intern sau de război și de vulnerabilitatea cauzată de catastrofe naturale**, prin elaborarea unor **răspunsuri specifice** pentru aceste țări, fixând obiective preliminare și prioritară de restabilire a instituțiilor și de garantare a securității, ordinii interne și justiției.

3.3 Cooperarea dintre societăți și valorificarea numeroaselor schimburi dintre actori și rețele internaționale. Abordarea bazată pe participarea mai multor actori îi stimulează pe partenerii dezvoltării din Nord și din Sud să treacă dincolo de cadrul diplomatic tradițional al angajamentelor interguvernamentale. O viziune mai incluzivă a societății civile se bazează pe **încheierea de contracte sau parteneriate formale, prin care se stabilesc oficial obiectivele și mijloacele diversilor actori.** Pentru aceasta este nevoie să se țină mai bine seama de inițiativele **municipale** și de cele ale autorităților locale (rețeaua orașelor ecologice, mișcarea orașelor aflate în tranziție), ale organizațiilor societății civile (diplomație neguvernamentală, precum Summitul de la Rio), ale diverselor tipuri de **întreprinderi** (mediul antreprenorial, ca de exemplu rețelele de întreprinderi responsabile sau de economie socială), ale **confederațiilor sindicale** internaționale (care sunt actori-cheie în ceea ce privește obiectivul muncii decente) sau ale universităților și **centrelor de cercetare**, încă din momentul elaborării obiectivelor și până la cel al punerii în aplicare sau al monitorizării. Comitetul recomandă ca viitoarea agendă să recunoască și să fructifice acordurile contractuale dintre partenerii privați, publici și reprezentați de asociații, fără a neglija numeroasele inițiative de solidaritate internațională provenite chiar de la cetățeni. **Integrarea diversilor actori pe poziții de egalitate** este condiția esențială a unei guvernante mai eficiente și mai incluzive, care ține seama de vocea celor mai săraci.

3.4 În acest scop, alături de numeroși observatori, Comitetul preconizează **îmbunătățiri esențiale ale bunei guvernări și ale instituțiilor democratice**, pentru ca țările partenere să-și însușească mai bine propria strategie națională de dezvoltare. Obiectivele de dezvoltare ale mileniului au permis anumitor **organizații ale societății civile din țările în curs de dezvoltare** să-și întărească pozițiile de actori și să influențeze propriile guverne în legătură cu opțiunile referitoare la investiții și cheltuieli publice. În cadrul viitoarei agende, caracterizată printr-un caracter incluziv mai pronunțat, participarea acestor organizații la elaborarea unor documente strategice de reducere a sărăciei va trebui consolidată și va trebui să scoată la lumină noi soluții inovatoare privind munca decentă sau protecția socială, permițând totodată dobândirea de **expertiză și de capacități de planificare**, elemente ce contribuie la o mai bună guvernare a statelor. Comitetul recomandă ca o parte a acestei asistențe pentru comerț să fie destinată consolidării **capacităților partenerilor sociali și a organizațiilor societății civile** în sectorul comercial, astfel încât aceștia să integreze comerțul și securitatea alimentară în respectivele strategii naționale de dezvoltare.

4. Reconstruirea unui consens larg pentru o schimbare de curs în direcția dezvoltării durabile

4.1 Guvernanță globală și bunuri publice de mediu, sociale sau economice. Dat fiind că se referă la ansamblul

planetei, bunurile sau serviciile precum aerul, apa, oceanele, ecosistemele, munca decentă, protecția socială, securitatea alimentară sau regulile comerciale sunt recunoscute în această comunicare ca „piloni de bază ai vieții”, fiind menționate în anexă. Aceste bunuri publice globale⁽¹⁶⁾ vor trebui integrate în agenda post-2015 prin politici publice la nivel mondial, care să vizeze cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile. Aceste bunuri trebuie abordate într-un cadru global agreat în comun, dar trebuie sprijinite mai ales prin angajamente internaționale formale, prin finanțări și acțiuni naționale, care pe plan local pot lua forma unei multitudini de acțiuni colective sau individuale.

4.2 Finanțări globale diversificate și adaptate la schimbarea de direcție în perspectiva anului 2050. Conform estimărilor Organizației Națiunilor Unite, în fiecare an ar fi necesară o sumă cifrată la 800 de miliarde EUR pentru a aborda în mod durabil sărăcia și mizele de mediu, adică 1,5 % din PIB-ul mondial. **Asistența oficială pentru dezvoltare nu poate acoperi decât 10-15 %** din aceste nevoi internaționale de finanțare. Prin urmare, sunt necesare alte resurse interne și internaționale. În cadrul viitoarei comunicări privind sursele de finanțare, va trebui abordată în mod serios problema **resurselor fiscale internaționale** de care este nevoie pentru a mobiliza – în manieră transparentă și previzibilă – finanțările necesare pentru eradicarea sărăciei, pentru protecția mediului și pentru gestionarea bunurilor publice globale. Tipurile inovatoare de finanțare și taxa pe tranzacțiile financiare, premise ale unei astfel de politici, ar trebui să vizeze în mod prioritar aceste mize globale. În plus, mobilizarea resurselor fiscale naționale și orientarea către activitatea productivă a **sumelor transferate de migranți** rămân condiții esențiale ale evoluției spre obiective definite la nivel local.

4.3 Mai multe locuri de muncă într-o economie ecologică și incluzivă. Actuala încetinire a creșterii economice amenință în mod serios realizarea ODM în 2015, din cauza profundului impact asupra locurilor de muncă și a întreprinderilor. Dar criza ar putea fi ocazia sporirii mobilizării în favoarea unei economii ecologice, capabile să determine schimbări de direcție către dezvoltarea durabilă. În acest sens, **Pactul global al OIM privind locurile de muncă** este un nou instrument menit să accelereze relansarea prin crearea de locuri de muncă, prin stimularea cererii de muncă și de calificare, instituind un nivel minim de protecție socială la nivel mondial și integrând sectorul informal prin intermediul unui plan național de muncă decentă.

4.4 În acest context al obiectivelor de dezvoltare ale mileniului, în special **agricultura la nivel global** a fost neglijată de instituțiile financiare internaționale. Investițiile destinate creării de locuri de muncă trebuie reechilibrate foarte urgent în favoarea unei agriculturi de tip familial și ecologic.

⁽¹⁶⁾ Anexa comunicării prezintă o tipologie a principalelor bunuri publice globale.

4.5 **Rolul întreprinderilor în tranziția spre un raport anual privind sustenabilitatea.** În cadrul Organizației Națiunilor Unite, sectorul privat este reprezentat de inițiativa Pactul global al Națiunilor Unite, instituit în 2000, care face din **responsabilitatea socială a întreprinderilor (RSI)** un **instrument pentru atingerea ODM** și grupează 8 700 de întreprinderi din 130 de țări, care s-au angajat să respecte drepturile lucrătorilor, drepturile omului, mediul și să combată corupția. Ca expresie a dezvoltării durabile la nivel de întreprindere, angajamentele voluntare pot juca un rol esențial în circuitele de subcontractare. Comitetul consideră că inițiativele sobre de design și producție ecologice sau de comerț echitabil, ca și cele care economisesc resursele naturale sunt contribuții inovatoare pentru realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă⁽¹⁷⁾. Ca atare, Comitetul pledează pentru aplicarea recomandării din Declarația de la Rio+ (2012), care prevede generalizarea elaborării pe bază anuală de către întreprinderi a unui raport privind dezvoltarea durabilă, în mod analog raportului financiar.

5. Dezvoltarea economică durabilă: mai multă responsabilitate și un rol mai mare pentru actorii privați.

5.1 În ciuda tentațiilor – manifestate la începutul crizei – de a reveni la protecționism, sistemul internațional a evitat în general practicile comerciale restrictive. Cu toate acestea, impasul **negocierilor multilaterale privind dezvoltarea** a provocat serioase neliniști legate de interesele divergente dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. **Țările emergente** sunt marii beneficiari ai creșterii volumului de schimburi, chiar dacă – în același timp – s-au mărit inegalitățile interne (cu excepția câtorva țări, cum ar fi Brazilia, datorită politicilor de redistribuire și de combatere a sărăciei).

5.2 În schimb, liberalizarea comerțului nu a adus rezultatele scontate nici în multe dintre țările în curs de dezvoltare și bogate în produse agricole și materii prime, din pricina lipsei de diversificare, de capacități de procesare și de **infrastructuri**. CESE deplânge blocajele din negocierile privind acordurile de parteneriat economic cu țările ACP. Comitetul subliniază că **accesul preferențial**⁽¹⁸⁾ pe care UE îl acordă țărilor cel mai puțin dezvoltate (TPD) determină rezultate foarte modeste, la fel ca utilizarea **asistenței pentru comerț**, un mod de cooperare multilaterală din ce în ce mai important. CESE recomandă să fie încurajată adoptarea de **înlesniri comerciale** în favoarea acestor țări, deja încheiate în cadrul OMC și ar dori ca țările emergente să-și deschidă total economiile pentru țările cele mai sărace, fără taxe și fără cote impuse.

5.3 CESE recomandă ca UE să integreze în mod structural principiile **dreptului la alimentație**⁽¹⁹⁾ în practicile sale comerciale și să lanseze o acțiune de concertare adecvată în cadrul OMC și cu alți parteneri comerciali, astfel încât aceste principii să devină parte integrantă a politicilor comerciale multilaterale și bilaterale. De asemenea, CESE propune liberalizarea bunurilor și serviciilor de mediu, independent de un eventual acord Doha, precum și facilitarea transferurilor de tehnologii ecologice în cadrul acordurilor comerciale bilaterale⁽²⁰⁾.

5.4 Atât actorii economici, cât și infrastructurile trebuie să se concentreze cu hotărâre pe dezvoltarea durabilă. În acest sens, **realizarea infrastructurilor**⁽²¹⁾ și **a rețelelor de schimburi** constituie o pârghie de atragere a investițiilor străine și de sprijinire a dezvoltării IMM-urilor, de promovare a industriilor de procesare a materiilor prime și de dezvoltare a comerțului electronic.

Bruxelles, 23 mai 2013

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Henri MALOSSE

⁽¹⁷⁾ Studiul Concord pe tema „Contribuția sectorului privat la dezvoltare”, decembrie 2012.

⁽¹⁸⁾ Avizul CESE pe tema „Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de aplicare a unui sistem de preferințe tarifare generalizate”, raportor: dl PEEL, JO C 43, 15.2.2012, p. 82–88.

⁽¹⁹⁾ Avizul CESE pe tema „Comerțul și securitatea alimentară”: raportor: dl Campli, coraportor: dl PEEL, JO C 255, 22.9.2010, p. 1-9.

⁽²⁰⁾ Avizul CESE pe tema „Comerțul internațional și schimbările climatice”: raportor: dna PICHENOT, JO C 21, 21.1.2011, p.15-20.

⁽²¹⁾ Avizul CESE pe tema „Strategia UE-Africa”: raportor: dl DANTIN, JO C 77, 31.3.2009, p. 148–156.